

DRAGA *91

Težiti k preprostosti in jasnosti je moralna dolžnost intelektualcev; pomanjkanje jasnosti je greh in domišljavost je zločin.

Popper

Suppl. al n. 5/6 del mensile MLADIKA - giugno 1991. Sped. in abb. post. Gr. III/70. - Aut. Dir. PT di Trieste. Priloga št. 5/6 MLADIKE. Ogd. ur. Marij Maver. Reg. na sodišču v Trstu, št. 193. — Tiskala tiskarna Graphart.

PO 25 LETIH

Na petindvajseti DRAGI smo lani pozdravili prve korake demokracije v Sloveniji in bili deležni tudi kančka evforije, ki je bila popolnoma na mestu in razumljiva, saj so se uresničile sanje, ki so se dolga desetletja odmikale toliko bolj, kolikor bolj utemeljena so bila pričakovanja in težnje po odpravi partijskega monopola, ki je načrtno hromil razvoj slovenskega človeka in slovenske družbe ter jo pehal v tretjerazrednost.

Naslednji meseci pa so nam pokazali, kako nepopolna je bila zmag demokracije, kako težko je bilo vzpostaviti dialog sprave, kako utrujajoče je bilo sožitje in sodelovanje z ljudmi starega režima v parlamentu, kako naporno je bilo znati se v mreži institucij, pravilnikov in zakonov, ki jih je bil napredel prejšnji sistem, da je lahko iz partije nadzoroval in vodil vse politično, gospodarsko in družbeno dogajanje. Spoznali smo, da rdeči in levo usmerjeni na svojih mestih v podjetjih, bankah, šolah in predvsem pri časopisih in časnikih širijo črv nezaupanja v novo vlado, v večinsko koalicijo in njene predstavnike ter tako usodno zavirajo razvoj slovenske družbe v smer hitrejša normalizacije in večje kvalitete življenja.

Prav tako pa smo kmalu razumeli, da ob spremembah v domovini ne bomo manjšinci nič prej deležni tistih pravic, ki jih desetletja terjamo od oblasti v državah, v katerih živimo. Vse simpatije, ki jih iz Rima, Dunaja in drugod izražajo demokratičnim strankam v Sloveniji, ne vplivajo na odnose večina-manjšina. Tako smo bili potrjeni v prepričanju, da Draga še ni izčrpala svoje funkcije, da mora še naprej živeti in prispevati k skladnejšemu razvoju slovenskega naroda v skladu z ideali, ki so jih ustanovitelji DRAGE postavili pred 25-imi leti.

XXVI. ŠTUDIJSKI DNEVI »DRAGA 91« DSI - TRST - 30., 31. AVGUSTA, 1. SEPTEMBRA 1991

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA, OPČINE, NARODNA ULICA 89

Petek, 30. avgusta 1991

Ob 17.00: predstavitev predavateljev na letošnji Dragi

Ob 17.30: *Justin Stanovnik*: LECTIO DIFFICILIOR

Izraz, vzet iz filološke znanosti, namiguje na načelo, naj težnja po resnici gre preko videzov: o tem bo govoril intelektualec, angažiran s sodobno slovensko problematiko.

Sobota, 31. avgusta 1991

Ob 16.00: *Vlado Gotovac*:

HRVATSKA MED MEDITERANOM IN SREDNJO EVROPO
Prominenten hrvaški kulturnik, ki je iz titovskih zaporov prišel na čelo »Hrvaške matice«, bo spregovoril tehtno evropsko besedo izpod hrvaško-slovenskega obnebjaja.

Ob 18.00: *Peter Tancig*: PERSPEKTIVE SLOVENSKE ZNANOSTI

Slovenski znanstvenik, član demokratične slovenske vlade, bo razgrnil svoje poglede na panoramo slovenskega znanstvenega prizadevanja.

Nedelja, 1. septembra 1991

Ob 10.30: *Marko Rupnik*: VIZIJA IZ KAOSA

Iz kaosa proti smislu, iz toge tradicionalnosti v novo svežo duhovnost, iz črkarstva v tokove duha...

Ob 16.00: Okrogla miza na temo:
SLOVENIJA — REALNOST IN VIZIJA

Širši krog predstavnikov slovenskega političnega življenja bo pretresel sedanji osamosvojitveni trenutek.

Po vseh predavanjih diskusija in družabnost.

Nedeljska služba božja bo ob 9. uri v parku na prostem.

Nedelja, 2. sept. 1990: slovesen trenutek ob petindvajsetletnici Drage.

Mladinski odbor, ki deluje v okviru Slovenske prosvete, vabi vse mlade na

MLADINSKI TABOR — SLOVENSKI DIOGEN PO EVROPSKEM BABILONU,

ki bo v parku Finžgarjevega doma na Opčinah (Trst) od 28. avgusta zvečer do 30. avgusta opoldne. Mladi s Tržaškega, Goriškega, Koroške, Slovenije in tudi iz zdomstva bodo skupaj preživel 48 ur, med katerimi bodo poslušali dve predavanji:

Politični in socialni problemi Evrope ob propadu starih ideologij
in
Dinamika in mehanizmi demokracije

ter pričevanja znanih javnih delavcev z naslovom:
Osebnosti pod drobnogledom.

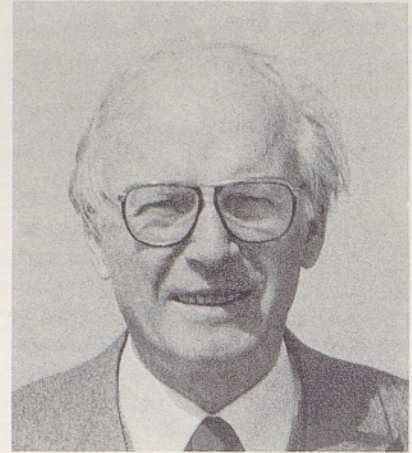
Informacije, ki jih bodo predavanja nudila, bodo mladi prenesli v svojo konkretno stvarnost med diskusijami in okroglimi mizami. Delovni program bodo popestrile tudi kulturne točke in družabnost.

Najvažnejši cilj tega srečanja pa je navezovanje prijateljskih vezi, zato organizatorji priporočajo, da se, kdor želi od srečanja največ odnesti, na tabor tudi formalno vpiše. Kdor se vpiše, ima prenočevanje in hrano preskrbljeno (vpisnino lahko poravnate ob prihodu na Tabor). **Število mest je omejeno!**

Za podrobnejše informacije:

SLOVENSKA PROSVETA,
ul. Donizetti, 3 - TRST - Italija

Prijatelj Maks Šah

Vsaka Draga je zgrajena na živih ljudeh: na tistih, ki jo pripravijo, na onih, ki ji dajo vsebino in sporočilo, in na vseh, ki jo obiščejo in s tem potrdijo.

Vsaka Draga pa ima v svojih nosilnih stebrih tudi spomin na ljudi, ki so ji tako ali drugače pomagali živeti, pa jih zdaj ni več med nami.

Letos prvič ne bo v Dragi prof. Maksa Šaha. Spominjali se ga bomo kot aktivnega soudeleženca za predavateljsko mizo v minulih letih. Hvalježna bo naša misel na vse, kar nam je radodarno nudil iz svojih bogatih izkustev organizatorja in globoko zavednega slovenskega kulturnega delavca.

Ob tem pa bomo še najbolj pogrešali njegovo prijetno, prijateljsko in radoživo človeško navzočnost. Manjkal nam bo ljubeznivi človek in dragi prijatelj, ki je bistveno pomagal pri oblikovanju tiste dragocene dimenzije Drage, ki se ji pravi topla in ob veselih slovenskih srečanjih na bližine in daljave.

Srečni smo, da je lani še lahko učakal srebrni jubilej Drage, predvsem pa, da je tista naša prazničnost sovpadala z nastajanjem nove, svobodne Slovenije, kateri je bil prof. Šah predan vse življenje.

Slovenec iz Trsta 27. junija, na prvi dan Svetovnega slovenskega kongresa, ne bo stopil v Cankarjev dom z občutkom odkritja Amerike. Za sabo ima namreč že 25 — čeprav miniaturnih — Svetovnih slovenskih kongresov, namreč Drag. S predavatelji in poslušalci vseh nazorov, čeprav so med enimi in drugimi prevladovali katoličani. Z udeleženci od vsepovsod, celo iz obeh Amerik in iz Avstralije. Z diskusijami, ki jih je natisnjenih že za knjižno polico. Iz njih bo zgodovinar lahko razvidel, kdo je v tistih letih zganjal »emocionalnost« in kdo je stal na racionalnih tleh narodne zavesti in narodne zvestobe.

Alojz Rebula, Družina 25-26-1991

TIK PRED IZIDOM

DRAGA 90

Jubilejni zbornik

XXVI. ŠTUDIJSKI DNEVI bodo 30. in 31. avgusta ter 1. septembra 1991 v parku Finžgarjevega doma na Opčinah, Narodna ulica 89 (tel. 040/211-113). POJASNILA IN PRIJAVE: DSI, ulica Donizetti 3, Trst, Italija; po telefonu na št. 040/370-846. PRISPEVKI za študijske dneve so prostovoljni in jih lahko izročite med »Drago« v pisarni.

Teme in predavatelji Drage 1966/90

3. - 4. septembra 1966:

- Dr. **Anton Kacin**: Položaj Slovencev danes
 Dr. **Valentin Inzko**: Slovenci na Koroškem
 Dr. **Matej Poštovan**: Slovenci na Primorskem
 Dr. **Janez Janžekovič**: Znanost in svetovni nazori
 Dr. **Janez Janžekovič**: Vprašanje človeške bitnosti in religije
 Dr. **Aleš Lokar**: O tehnikih sožitja in sodelovanja med ljudmi z različnim svetovnim nazorom
 Dr. **Matej Poštovan**: Dialog v svetu
 Dr. **Reginald Vospernik**: Kulturno duhovne razmere med mlajšo koroško generacijo
 Dr. **Drago Štoka**: O problematiki slovenske mladine na Tržaškem

2. - 3. septembra 1967:

- Dr. **Toussaint Hočevar**: Današnji slovenski položaj in perspektive za bodočnost
 P. dr. **Roman Tominec**: Vloga krščanstva pri oblikovanju slovenske narodne zavesti in kulture v 1200 letih. Ali more to vlogo krščanstvo nadaljevati?
 Dr. **Samo Pahor in Emidij Susič**: Analiza sociološkega sestava zamejskih Slovencev
 Dr. **Drago Legiša**: Kako približati današnjemu prebivalstvu naše javno delovanje
 Dr. **Matej Poštovan**: Slovenski zamejski katoličani in njihovo javno delovanje po koncilu
 Dr. **Vinko Zwitter**: Pokoncilski položaj koroških Slovencev
 Dr. **Martin Kranner**: Pogledi in praktične izkušnje na Goriškem

31. avgusta in 1. septembra 1968:

- Dr. **Janko Pleterski**: Združena Evropa in Slovenci
 Dr. **Ludvik Vrtačič**: ABC slovenske problematike v obdobju združevanja Evrope
 Dr. **Feliks J. Bister**: Slovenec med Vzhodom in Zahodom - Dediščina - Samospoznavanje - Možnosti
 Dr. **Alojz Tul**: Združena Evropa in narodna manjšina
 Dr. **Vekoslav Grmič**: Dialog cerkve s svetom
 Dr. **Vekoslav Grmič**: Vzroki mednarodnega ateizma
 Dr. **Vladimir Klemenčič**: Izseljevanje, problem Slovenije in Slovencev
 Dr. **Valentin Inzko**: Koroška in izseljeniški problemi
 Dr. **Franc Mlajč**: Prispevek k razpravi o izseljevanju - Kanalska dolina
 Dr. **Rado Bednařik**: Problem izseljevanja na Primorskem in v Beneški Sloveniji
Bogo Samsa: Izseljevanje iz tržaške pokrajine
Izidor Predan: Beneška Slovenija
 Dr. **Alojz Rebula**: Slovenci med domom in svetom

30. - 31. avgusta 1969:

- Dr. **Fran Zwitter**: Prelomna razdobja v zgodovini Slovencev v XX. stoletju

- Dr. **Janko Zerzer**: Koroški plebiscit - Ozadja in posledice
 Dr. **Rudolf Klincec**: Manjšinska problematika v luči naravnega prava, krščanske etike in cerkvene zakonodaje
 Dr. **Drago Klemenčič**: Verski položaj na Slovenskem
 Dr. **Maks Šah**: Socialna preobrazba družbe s posebnim pogledom na zamejstvo
 Dr. **Boris Pahor**: Za novo slovensko elito
 Dr. **Dušan Nendl in Franc Jeza**: Kakšno pot naj izbirajo Slovenci za najboljšo mednarodno uveljavitev

5. - 6. septembra 1970:

- Dr. **Jože Goričar**: Socialna preobrazba slovenske družbe
Ciril Zlobec: Današnja slovenska idejno kulturna stvarnost
 Prof. **Tomaž Pavšič**: Kulturna povezanost
 Dr. **Emidij Susič**: Mednarodna povezanost
 Dr. **Maks Miklavčič**: O etičnem potencialu in stiski malih narodov pri sodobnem razvoju enotnega človeške družbe
 Dr. **Matej Poštovan**: Etični potencial in stiska malih narodov
 Prof. **Edvard Kocbek**: Zaprtost in odprtost sodobne slovenske kulture
 Inž. **Vladimir Vrevec**: Idejno-kulturna stvarnost v zamejstvu in zdomstvu
Lev Detela: Odprtost in zaprtost slovenske kulture

4. - 5. septembra 1971:

- Dr. **Jože Velikonja**: Današnja vloga zdomske Slovenije
 Dr. **Drago Štoka**: Perspektive slovenske narodne skupnosti v zamejstvu
 Dr. **Jurij Zalokar**: Nekaj pogledov na psihologijo raznarodovanja
 Dr. **Gorazd Kušej**: Novosti o družbenopolitični ureditvi Jugoslavije
 Dr. **Vladimir Murko**: Politično-ekonomski položaj Slovenije po zveznih ustavnih dopolnilih
 Dr. **Ludvik Vrtačič**: Kritične pripombe k ustavnim spremembam v Jugoslaviji

2. - 3. septembra 1972:

- Inž. **Boris Šancin**: O idejnem pluralizmu
 Dr. **Lojze Šuštar**: Svoboda vesti kot izraz človekovega dostojanstva
 Dr. **Joško Tischler**: Oris stanja narodne skupnosti na Koroškem
Župnik Emil Cenčič: Oris stanja narodne skupnosti v Beneški Sloveniji
 Dr. **Damjan Paulin**: Oris stanja narodne skupnosti na Goriškem in Tržaškem
 Prof. **Alojz Rebula**: O spremenljivosti in nespremenljivosti vrednot

1. - 2. septembra 1973:

- Prof. **Janko Messner**: Generacijska problematika na Koroškem
Župnik Valentin Birtič: Družina v Beneški Sloveniji
 Dr. **Ivan Hribernik**: Kako gleda zdravnik na ljubezen v družini
 Dr. **Danilo Sedmak**: Generacijska problematika na Tržaškem
 Dr. **Anton Trstenjak**: Stara in nova podoba družine

7. - 8. septembra 1974:

- Dr. **Bratko Kreft**: Cankar in slovenstvo
Bogo Samsa: Dve mednarodni konferenci o manjšinah
 Prof. **Samo Pahor**: Kaj moramo storiti, da se bodo naše razmere spremenile
 Dr. **Drago Štoka**: Tržaška mednarodna konferenca o manjšinah
 Dr. **Valentin Inzko**: »Skupna Koroška«
 Dr. **Peter Urbanc**: Slovenci v Kanadi
 Dr. **Janez Zdešar**: Slovenci-zdomci v Nemčiji
 Dr. **Andrej Kobal**: Slovenec v svetu

6. - 7. septembra 1975:

- Dr. **Drago Legiša**: Mednarodna konferenca v Helsinkih in slovenska stvarnost
 Dr. **Pavel Apovnik, dr. Damjan Paulin, dr. Rafko Dolhar in dr. Zorko Harej**: Pomen samostojnega javnega nastopanja (okrogla miza)
 Dr. **Rudolf Klincec**: Kako je duhovščina pripravljala osvoboditev slovenskega naroda na Primorskem
 Dr. **Venceslav Tuta - dr. Rado Bednařik**: Tudi ti so polagali temelje svobodi

4. - 5. septembra 1976:

- Franček Križnik**: Marksizem in svoboda
 Dr. **Kazimir Humar**: Dileme svobodnega tiska
 Prof. **Boris Pahor**: Troje velikih sporočil (Kette - Cankar - Kosovel)

3. - 4. septembra 1977:

- Saša Martelanc**: Slovenska misel, vzpluj
 Dr. **Lojze Ambrožič**: Luči in sence v pokoncilski prenovi
Vinko Ošlak: Med srhom Kapitala in žarom Evangelija (Tri orodja za enajsto tezo)

2. - 3. septembra 1978:

- Dr. **France Bučar**: Ideologija in demokracija
 Dr. **Anton Ilc**: Od poskusa totalnega uničenja do zarje novega krščanstva
 Dr. **Zorko Harej, Stojan Spetič, prof. Maks Šah in prof. Jože Pirjevec**: Ob dramatični 30-letnici: Kominform in slovenstvo (okrogla miza)

1. - 2. septembra 1979:

- Prof. **France Vodnik**: Bohinj: ob 40-letnici neke vizije
 Dr. **Oskar Simčič**: Narodnost v teologiji in Cerkvi proti letu 2000
Sergij Pahor: Slovenski matični, zamejski in zdomski trenutek

30. - 31. avgusta 1980:

- Škof Lorenzo Bellomi**: Vera in kultura za svobodnega človeka
Marij Maver: Slovenstvo v svoji kulturno politični informaciji danes
 Prof. **France Perko**: Slovenska cerkev iz preteklosti v prihodnost

Teme in predavatelji Drage 1966/90

◀||| stran 3

4. - 5. - 6. septembra 1981:

Dr. Katica Cukjati: Med domovino in zdomstvom

Dr. Tone Stres: Pod današnjimi miselnimi zvezdami

Prof. Marino Qualizza: 100 let Slovencev ob zahodni narodnostni meji

Viktor Blažič: Problemi razvoja, narodna zavest, pluralizem

3. - 4. - 5. septembra 1982:

Ivo Jevnikar: 35 let političnih in pravnih bojov Slovencev v Italiji

Prof. Svetozar Stojanović: Marksizem kot družbena teorija in ideologija

Vinko Ošlak: Mit revolucije v delu današnje teologije

Prof. Franc Rode: Duhovni tokovi v današnji Evropi

2. - 3. - 4. septembra 1983:

Prof. Martin Jevnikar: Pregled slovenskega revialnega tiska

Dr. Reginald Vospernik, prof. Alojz Rebula in Vinko Ošlak: predstavitev prve številke Celovškega zvona

Prvi (in osrednji) iniciativni odbor za *Svetovni slovenski kongres* je bil ustanovljen na lanskih srečanjih v Dragi, kjer se že desetletja zbirajo Slovenci iz domovine in tujine. V Dragi se je dogajalo tisto, kar bi se moralo v matični domovini: srečevanje različno mislečih — Slovencev. Čas bi že bil, da bi bila zato ta srečanja in seveda ljudje, ki so jih vsa ta leta organizirali in negovali, deležni javnega in zasluženega priznanja.

Spomenka Hribar,
NOVA REVIJA 95, marec 1990

Dr. Ljubo Sirc: Slovenija v osemdesetih letih

Dr. Janez Vodopivec: Kvas novega krščanstva

Dr. Reginald Vospernik: Na razvodu dveh kultur

31. avgusta, 1. - 2. septembra 84:

Prof. Jože Velikonja: Kje, domovina, si? Bojan Štih: Vprašalna pola sodobnega slovenstva

Prof. Niko Prijatelj: Med vero in nevero

Prof. Tomaž Simčič, Marko Tavčar, Peter Močnik in prof. Emidij Susič: Ključna vprašanja slovenstva v očeh mlade zamejske generacije (okrogla miza po anketi)

30. avgusta - 1. septembra 1985:

Gregor Batagelj: Štirideset let slovenskih daljav in bližin

Prof. Boštjan M. Zupančič: Slovenija konec 20. stoletja: prehod v novo dialektiko?

Ivan Štuhec: Med Getsemanijem in Taborem: žar in stiska kristjanovega upanja

Dr. Marko Dvořak: Duma 1985 — anatomija nekega zdomstva

5. - 7. septembra 1986:

Dr. Franc Miklavčič: Slovenska cerkev med Bogom in cesarjem

Dr. Predrag Matvejević: Matične dileme med narodnostjo in državljanstvom

Dr. Drago Ocvirk: Blagodejna odvečnost krščanstva

Milan Apih: Po plovbi čez Rdeče morje

4. - 6. septembra 1987:

Dr. Rudolph M. Sussel: God bless Slovenia
Dr. Andrej Fink: S Prešernom pod Južnim križem

Dr. Bruno Korošak: Krščanstvo in eshaton
Dr. Andrej Capuder: Pot v objubljeni deželo

2. - 4. septembra 1988:

Dr. Karel Smolle: Manjšinstvo z evropske perspektive

Dobrica Čosić: Glas od Donave na slovenski tribuni

Prof. Jožko Pirc: Ločitev duhov: v razhod ali v pluralizem?

Prof. Alojz Rebula: Kam plovemo

1. - 2. - 3. septembra 1989:

Dr. Stane Bah: O problemih in rešitvah v multikulturnih družbah

Dr. Ivan Verč in dr. Tomaž Simčič: Manjšina — žrtev ideoloških bojov?

Dr. Branko Rozman: Vizije in meje narodne sprave

Dr. France Bučar: Slovenija med Evropo in Balkanom

31. avgusta, 1. - 2. septembra 90:

Igor Škamperle: Narodnost v postmoderni misli

Dr. Zdravko Inzko: Slovenija s perspektive širšega sveta

Dr. Janez Pogačnik: Slovenska cerkev pred novimi nalogami

Dr. Spomenka Hribar, Ivo Jevnikar, dr. Karel Smolle in dr. Janez Zorec: Po zlomu polstoletne diktature v nova slovenska obzorja (okrogla miza)

Ob Dragi: zasedanje osrednjega iniciativnega odbora za pripravo svetovnega slovenskega kongresa; srečanje slovenskih revij.

Umrl dr. Roman Tominec

»... Karizmatičen duhovnik in intelektualec... Srečati se danes z matičnim Slovincem je srečati se z zagrenjenostjo. Dr. Tominec pa ko da prihaja v oblaku peloda iz cvetočega Frančiškovega vrta...«

Tako je zapisal eden od avtorjev knjige SLEDOVI DRAGE, ko je leta 1968 znani slovenski frančiškanski pater nastopil v Dragi. Bila je šele 2. Draga, še odmaknjena v zeleno zatišje pod Bazovico, samo še nezaupno opazovana od matičnega režima. Dr. Roman Tominec je govoril na temo: *Vloga krščanstva pri oblikovanju slovenske narodne zavesti in kulture v 1200 letih. Ali more to vlogo krščanstvo nadaljevati?* In govoril je, kakor je ta duhovni aristokrat znal, iz polnosti frančiškanske toplote in evropske kulturnosti.

Ko se Draga s hvaležnostjo poslavlja od njega, je ponosna, da je imela p. dr. Romana Tominca, tega apostola Ljubljane, za svojega prijatelja in predavatelja.

»Draga ni bila nikoli na robu slovenstva. S tem, kar je delala, je bila vedno v njegovi sredini.«

Predsednik slovenske vlade
Lojze Peterle na Dragi 90